

DOI: 10.31866/2616-7581.8.2.2025.346284

УДК 784.9:398.8]:37.046-021.64(477+510)

ФОЛЬКЛОРНІ ЗРАЗКИ У ПОЧАТКОВОМУ НАВЧАННІ СПІВУ: ПРАКТИКИ УКРАЇНИ ТА КИТАЮ

Мяо Чжан*аспірантка кафедри музичної україністики та народно-інструментального мистецтва;**ORCID: 0009-0004-9346-8979; e-mail: 279117078@qq.com**Карпатський національний університет імені Василя Стефаника, Івано-Франківськ, Україна*

Анотація

Мета дослідження – комплексно дослідити специфіку використання фольклорних зразків у початковому навчанні співу на порівняльному матеріалі практик України та Китаю. **Методологія дослідження**. Для розв'язання поставлених завдань відповідно до мети застосовано методологічні засади наукового дослідження, згідно з історичним принципом, культурологічним, текстологічним, термінологічним. Пріоритетним методом постає компаративний, що полягає в порівнянні джерел, нотних зразків використовуваного в початковому навчанні репертуару. Застосовано також емпіричні методи, зокрема спостереження за музично-педагогічною практикою та виконавськими тенденціями України й Китаю. **Наукову новизну** дослідження визначає узагальнення порівняльних аспектів формування традицій і методик початкового навчання співу на фольклорному матеріалі в сучасному культурно-мистецькому просторі України та КНР, що відображають концептуальні особливості взаємодії музичного мистецтва і лінгвокультурології. **Висновки**. У процесі дослідження виявлено специфічні особливості інтегрування фольклорного матеріалу в освітні процеси опанування співу на прикладі України та Китаю. Розглянуто три основні аспекти – ладову основу, репертуар та методики навчання. Українська вокально-педагогічна традиція ґрунтується на європейських і народних ладах, тоді як китайська – на різновидах пентатоніки. Спільними для обох систем є опора на дитячий фольклор, пісні з обмеженим діапазоном та виразним образним змістом, які поєднують навчання співу з розвитком музичної пам'яті й етнокультурної свідомості. В українській практиці домінують колискові, календарні й ігрові пісні, у китайській – ліричні та трудові. Методичні підходи в обох країнах зорієнтовані на формування вокально-інтонаційних, ритмічних, мовленнєвих та емоційних компонентів музичного розвитку. Відзначено, що в українській практиці дитячий колективний спів тяжіє до багатоголосся (переважно дво- і три-, рідше чотириголосся), тоді як у Китаї – до унісонного звучання, спрямованого на слухове наслідування та збереження традиційного жанрового стилю.

Ключові слова: музичне мистецтво України; музичне мистецтво Китаю; фольклорний репертуар; музична педагогіка; початкові методики навчання співу; фольклорні зразки; традиційні жанри фольклору; дитячий фольклор; лінгвокультурологія; порівняльна методологія

Вступ

Пісенний фольклор становить вагоме першоджерело в розвитку музичної культури етносу. Тривалий процес формування фольклорних пластів, кристалізація їх основних жанрових форм відбувалася відповідно до календарних і родинних обрядів, специфіки трудової діяльності та розважальних (ігрових) ситуацій. Для освоєння фольклору основною була усна сфера, яка оточувала людину впродовж її буття. Знайомство й оперування фольклорними жанрами відбувалося через їх запам'ятовування, пізніше через передавання наступним поколінням. Музичні фольклорні зразки ставали основою формування музичного слуху, пам'яті, інтонаційного чуття. З XVIII–XIX ст. в Україні відбувався процес писемної фіксації текстів, пізніше запису, розшифрування та можливостей вторинного відтворення мелодій. Музична педагогіка з кінця XIX ст. завдяки концепції М. Лисенка, С. Людкевича, Ф. Колесси та інших містила у своєму теоретичному, практичному й методичному арсеналі українські мелодії фольклорних зразків різних жанрів та різних регіонів. Поступово їх використання в процесі музичного навчання стало не лише інструментом освоєння основних засобів виразності, але й виховним, аксіологічним та ідентифікаційним чинниками для молодих поколінь, що зафіксувалося в підручниках та нотних збірниках.

Подібні процеси відбувалися й у Китаї. Багатоманітність регіональних музичних фольклорних зразків, що відображали жанрову палітру народної творчості, зокрема й для дітей, поступово фіксувалася у збірниках, які входили до навчальних програм вивчення співу. Проте, на відміну від українських національних пісенних традицій, що охоплюють як сольний, так і гуртовий (ансамблевий) багатоголосий спів, китайська пісенна культура репрезентує домінантне одноголосся. Воно притаманне також і ансамблевим формам, у т. ч. з акомпанементом.

Порівняльний підхід до практик початкового навчання співу в Україні та Китаї сприяє не лише обміну методиками і практичними засобами, але й аналізу специфіки розвитку музичної культури на осі Захід / Схід, їх взаємодії та можливостям інтеграції здобутків. Важливою водночас постає ладова основа народної пісенності різних культур, їх жанрові показники, інтонаційні та метро-ритмічні ознаки.

Мета

Метою статті є комплексне дослідження специфіки використання фольклорних зразків у початковому навчанні співу на порівняльному матеріалі практик України та Китаю.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Традиції використання народної пісні в початковій музичній освіті і, зокрема, у навчанні співу мають широкий спектр наукових досліджень – музикознавчих і фольклористичних, культурологічних та музично-педагогічних. Український музичний фольклор, його жанрова система, ладо-інтонаційні, метро-ритмічні та

гармонічні особливості детально проаналізовані у дослідженнях С. Грици (1979), А. Іваницького (1990), Л. Єфремової (2009) та ін. Українські фольклорні джерела та їх писемні зразки як основа початкового навчання, вплив на музичне, моральне, національне й естетичне виховання дошкільної та шкільної молоді розглянуто в роботах видатних фольклористів і етнографів, педагогів ХХ ст. О. Воропая (1993), Г. Ващенко (1957), С. Людкевича (2000), Ф. Колесси (1993), С. Русової (1997), В. Сухомлинського (2016) та ін. У період відновлення незалежності України актуалізації цієї проблематики присвячені теоретичні роботи та практичні підручники М. Вовка та М. Клепар (2021), В. Доронюка та М. Вовка (2009), Т. Коваль (2020), О. Олексюк (2006), Г. Падалки (2008), І. Ройченко (2016), М. Стельмаховича (1996), А. Сторожук (2012) В. Черкасова (2016) та ін. У них детально проаналізовано фольклорні записи і видання, їх практичне використання в процесах початкового навчання співу, зокрема в умовах початкової школи. Окремо слід відзначити унікальну методику В. Куфлюка щодо формування абсолютного слуху на фольклорному матеріалі, проаналізовану в монографії Д. Гусар (2012).

Китайські народнопісенні традиції та їх проєкція на освітні процеси й методики відображені в дослідженнях В. Лау (Lau, 2007), В. Чжоу та ін. (Zhou et al., 2024), Сюй Хан (Siu, 2022) та ін.

Проте актуальними в сучасних умовах інтеграції мистецьких та освітніх процесів, академічних обмінів постають підходи порівняльної методології та їх висновки.

Виклад матеріалу дослідження

Опанування співу відбувається у формі слухання та відтворення не тільки звукових елементів, а й мовно-інтонаційних. Тобто через вербально-музичні твори співак-початківець вивчає мову, культуру, ментальність нації чи етносу. Через спів фольклорного матеріалу відбувається глибинне знайомство зі своєю мовою та культурою народу. Наслідування чи повторення вербальних (текстових) елементів має поєднуватися із розумінням змісту, ситуацій, контексту. Ці принципи розглядаються в контексті не лише музичного мистецтва, музичної педагогіки, методики навчання, але й лінгвокультурології – галузі знань на перетині культурології, мовознавства, країнознавства, психолінгвістики. Проте її аспекти сьогодні постають і в інших, зокрема мистецьких, спеціальностях. Використання лінгвокультурологічних аспектів у методиках співу визначає розуміння власної музичної культури і, відповідно, традиції, а також ідентифікацію особистості. Лінгвокультурологія є важливою і для аналізу процесів міжкультурної комунікації. Дослідники не тільки застосовують теорію лінгвокультурології для швидкого освоєння методики співу, а й спрямовують її на практичні, чітко орієнтовані цілі постановки, дихання, фразування, інтерпретації тощо (М. Чжан, 2023). Окрім того, лінгвокультурологічні аспекти дослідження сприяють зіставленню, порівнянню та взаємодії практичних методик навчання співу.

Не випадково в музичній педагогіці основою матеріалу для навчання співу завжди є фольклорний зразок різного типу складності – інтонаційної, метроритмічної, декламаційно-мовленнєвої, емоційно-змістової. Паралельно від-

бувається знайомство з традиціями, обрядами, жанрами у фольклорно-етнографічному контексті. Ці засади простежуються як в українській культурі, так і в китайській. Інтеграція музичного фольклору в шкільні програми (збірники, методики, вокально-хорові вправи) відбувається досить інтенсивно, сприяє розвитку дитячого пісенного виконавства (сольного, ансамблевого, хорового).

Наприклад, «Шкільний співаник» Філарета Колесси, виданий у трьох частинах упродовж 1925–1927 років у Львові, містить пісні для початкового навчання співу в межах загальноосвітньої школи. Підручник написаний під впливом ідей Миколи Лисенка та його послідовників у галузі україно-орієнтованої музичної освіти, ґрунтувався на принципах опанування співу на основі національно-етнографічного матеріалу. Саме Ф. Колесса став автором концепції, яку можна визначити як «етнографічне сольфеджіо». Відбираючи пісні, автор керувався етичною, патріотичною, виховною та естетично-психологічною метою посібника. Але найважливіше, що основу навчання становили саме народні пісні рідною мовою. Учні впродовж першого року вивчають мелодії різних фольклорних груп – відповідно календарних чи родинних. Переважно це одноголосі мелодії, нескладні за інтонацією, ритмічними малюнками, звуковим обсягом. Тексти таких пісень також максимально зручні для співу, без надмірного розспівування складів. Так формується паралельно засвоєння мелодичних (інтонаційно-ладових) та метро-ритмічних складників пісень, їх жанрові ознаки (як наприклад, у колискових чи веснянках), зразки пісенних форм (заспів / приспів). Проте ці ознаки засвоюються разом з текстом, опановується словниковий запас школярів, а також вербальні особливості мовлення – використання відкритих голосних, чергування звуків, розрізнення видів приголосних і їх правильна артикуляція. Упродовж другого і наступних років навчання циклічність відповідно до календарних свят зберігається, але твори ускладнюються, діапазон співу розширюється. Відбувається вивчення не лише різних ритмічних малюнків, але й нових тональностей, видів альтерацій, хроматизацій. Поступово використовуються елементи двоголосся та триголосся. Ці ускладнення є результатом поступового освоєння початківцями основ нотної грамоти і теорії музики, набуття досвіду одноголосого співу – сольно та у унісон (Колесса, 1993).

Невід'ємною частиною методики початкового навчання співу є правильне дихання, розуміння його як основи протяжності та чистоти інтонації. Розуміння фонетичних й артикуляційних рівнів мовлення є першим етапом освоєння музичного твору не лише рідною мовою, але й діалектами, а також іншими мовами. Наступним етапом є розуміння й усвідомлення змісту та символіки, характеру твору та його виразовості, які є важливими компонентами інтерпретації творів. Типовим репертуаром початкового навчання співу для дітей ставали близькі за образною символікою та змістом жанри колискових, календарно-обрядових, дитячих ігрових пісень. Їх основний акцент залучення ґрунтується на природному голосоутворенні, зв'язку з рідною мовою, її інтонаціями, а також на емоційному характері творів. Це сприяє формуванню національної самосвідомості, розумінню й трансляції традиційної музичної культури.

Практика музичного навчання співу в Україні має переважно уніфіковані загальноукраїнські традиції. Вивчення регіонального фольклору (з відповідними

діалектами та інтонаційними особливостями) мають локальні прояви (наприклад, напрям гуцульщинознавство і гуцульський фольклор на Прикарпатті, зокрема в Косівському та Верховинському районах).

Інші тенденції спостерігаються в традиціях навчання співу в Китаї. Хоча народні китайські пісні переважно одноголосі, їх співають в унісон хором. Для навчання співу учнів молодшого шкільного віку активно використовується народнопісенний репертуар, який сприяє вивченню не тільки обрядових традицій, мелодики, ритмів, а й фонетики в народних піснях (Золотухіна та ін., 2019). Тобто традиційна музика та пісенний фольклор (民歌 *mín gē*) здійснюють безпосередній вплив на вокальну педагогіку.

Як зазначає Ц. Чжан (2023), «музичний фольклор Китаю відрізняється надзвичайною різноманітністю змісту, форми та характеру, що визначаються способом життя, особливостями мови, звичаїв окремих областей та провінцій Китаю. Взаємозв'язок діалектних особливостей мови з пісненими традиціями виконання обумовлює єдність мовної та вокальної інтонації, що визначає специфіку вокального стилю китайського народу, його спільні риси та регіональну своєрідність» (с. 220).

До репертуару початківців залучаються народні пісні різних провінцій Китаю, що ввійшли до друкованих збірників ХХ ст., отримали популярність і поширення. Слід зауважити ладову специфіку китайських народних пісень, що ґрунтується на інтонаційній системі пентатоніки та методах вокалізації, які уникають напружених нестійких інтервалів з наступним розв'язанням, складних стрибків тощо. Як і в українській культурі, колективний спів (ансамблевий, хоровий) та слухання музики фольклорного походження в практиках Китаю є основою національного, морального, естетичного виховання. Окрім того, вивчення народнопісенних традицій сприяє вихованню гармонії як окремої особистості, так і спільноти.

Серед творів, що є складниками офіційних програм навчання музики в Китаї, слід вирізнити найпопулярніші: «Зійшло сонце» (太陽已經升起), «Мила дівчина збирає гриби» (採蘑菇的可愛女孩), «Улюблений сонний ангел» (最愛的瞌睡天使), «У хустку граємо» (我們玩圍巾), «Відрадна пісня» (甜蜜的歌), «Сніжинки» (雪花), «Пастуша пісня» (牧歌), «Мила бджілка» (可愛的小蜜蜂), «Настала весна (春天來了), «Весна, де ти?» (春天,你在哪裡?), «Золоте сонечко» (金太陽), «Два тигри» (兩隻老虎), «Дитинство» (童年) та ін. (Сюй, 2022, с. 44–45).

Важливе значення в освоєнні пісень мають механізми гри, які додають у процеси навчання елементи веселощів, руху (хороводи), танців; сприяють вивченню традиційних обрядів. У них відображаються елементи трудових процесів, родинних стосунків, картин природи. В українській культурі такими є «Подоляночка», «Перепілка», «Соловеєчку, сватку, сватку», «Та внадився журавель», «Катерина і Василь», «Ой по горі льон, льон», «Ой на горі жито, сидить зайчик», «Галя по садочку ходила», «А ми просо сіяли», «Мак», «А вже весна», «Марена» та ін. Серед китайських народних пісень-ігор варто згадати такі: «Один два три чотири п'ять» (一 二 三 四 五), «Весела дитина» (性格開朗的孩子), «Струмочок» (涓涓細流), «У хустку граємо» (我們玩手帕), «Качка-чудовисько» (怪物鴨), «Коршун і курча» (風箏和小雞), «Вгадай, хто я?» (猜猜我是) та інші; пісні-інсценування: «Два ти-

гри» (兩隻老虎), «Черепаша та зайчик» (烏龜和兔子), «Сірий і білий птах» (敘利亞和白鳥) та ін. (Сюй, 2022, с. 53–55).

Ладові особливості китайського фольклору ґрунтуються на пентатонічній специфічній лад-мелодичних моделях різних провінцій країни, їх інтонаційні акценти засновані на простих поступених ходах і частих повтореннях. За формою такі пісні подібні до куплетних повторів українських зразків. Фольклорні зразки інтенсивно інтегруються в освітній процес. За змістом навчальні матеріали початкової школи переважно охоплюють оперу та народні пісні, що представляють широкий спектр традиційної музики Китаю (Lau, 2007).

Як і в Україні, у Китаї в першій половині ХХ ст. структура місцевих музичних навчальних матеріалів переважно ґрунтувалася на дитячих піснях, що відповідало естетичним стандартам. Дитяча пісенька – це жанр, спеціально створений для маленьких дітей, що відповідає їхнім психологічним рисам та інтересам до сприйняття музики, і розроблений таким чином, щоб було легко запам'ятати. Його основні характеристики охоплюють стислість, просту структуру, доступну мову та музикальність; зміст є прямим, однозначним. Проте зміни ідеологічних пріоритетів у суспільстві зумовили політизацію не тільки культури, а й її впливу на характер навчальних матеріалів. Але в останні десятиліття відбувається активний процес відродження національних регіональних традицій фольклору, інтегрування методик співу з європейськими (Zhou et al., 2024).

Висновки

197

Отже, традиції початкового музично-пісенного виховання опираються на фольклор як природне джерело вокальної культури. Саме на початковому етапі вивчення співу паралельно синтезуються декілька напрямів: суто інтонаційно-мелодичні (сольфеджіо), музично-теоретичні (метро-ритм, тональності, хроматизація), фольклорні (жанрові особливості календарних та родинних пісенних зразків), етнографічно-культурологічні (знання обрядової культури народу), лінгвокультурологічні (вивчення особливостей вербального мовлення та його відтворення у співі, елементів культури через традиції).

Порівняння практики використання фольклору у початковому навчанні співу в Україні та Китаї дає змогу вирізнити декілька аспектів. По-перше, специфіку освоєння традиційних ладових основ. В українській культурі – це європейські та народні лади, побудовані двома тетра хордами у півтоново / тоновому зіставленні, а у китайській – на кількох видах пентатонік. По-друге, особливості репертуару. Спільними рисами тут можна відзначити дитячий фольклор, пісні для дітей, які за образним змістом та інтонаційним діапазоном дають змогу синтезувати безпосереднє навчання співу, засвоєння основ теорії музики, розвиток музичної пам'яті, залучення до етнографічно-культурних традицій. Стосовно відмінностей, то для української практики характерне використання колисьових, календарних та ігрових пісень, для китайської – ліричних і трудових пісень. Третій аспект – методики навчання. Вони є похідними саме від інтонаційної специфіки традиційного музичного фольклору. В обох культурах пріоритетними завданнями постають: розвиток співочого дихання, звукоутворення (во-

кальні компоненти), метро-ритмічного групування, ладо-інтонаційного відчуття (музично-теоретичні компоненти), фонетики, орфоєпії, дикції та артикуляції (мовленнєві компоненти), образні та ігрові характеристики (емоційні компоненти). Особливості колективного музикування в українській культурі спрямовані не тільки на індивідуальний, унісонний, а й на багатоголосий спів – двоголосся (засноване на терцових мелодіях), триголосся і чотириголосся (засноване на гармонічних функціях). Натомість колективний спів у китайській культурі, що традиційно є одноголосим, сприяє розвитку унісонного вирівнювання, знайомства й наслідування (повторення) традиційних жанрів.

Список бібліографічних посилань

- Ващенко, Г. (1957). *Основи естетичного виховання*. Авангард.
- Вовк, М., & Клепар, М. (2021). *Музичний світ молодшого школяра*. Фоліант.
- Воропай, О. (1993). *Звичаї нашого народу: етнографічний нарис*. Оберіг.
- Грица, С. Й. (1979). *Мелос української народної епіки*. Наукова думка.
- Гусар, Д. (2012). *Видинівський феномен Василя Куфлюка*. Місто НВ.
- Доронюк, В. Д., & Вовк, М. В. (2009). *Українська музична етнопедагогіка*. Плай.
- Золотухіна, С. Т., Іонова, О. М., & Лупаренко, С. Є. (2019). Музична освіта школярів у закладах загальної середньої освіти КНР: тенденції та перспективи. *Теорія та методика навчання та виховання*, 47, 37–49. <http://doi.org/10.34142/23128046.2019.47.04>
- Іваницький, А. (1990). *Українська народна музична творчість*. Музична Україна.
- Ефремова, Л. (2009). *Частотний каталог українського пісенного фольклору: Ч. 1. Опис*. Наукова думка.
- Коваль, Т. (2020). Виховання молодших школярів засобами української народної пісні в умовах Нової української школи. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 27(3), 107–111. <https://doi.org/10.24919/2308-4863.3/27.203675>
- Колесса, Ф. (1993). *Шкільний співаник: 3 педагогічної спадщини композитора (2ге вид.)*. Музична Україна.
- Людкевич, С. (2000). Про музикальне виховання. В З. Штундер (Упоряд.), *Дослідження, статті, рецензії, виступи* (Т. 2, с. 265–268). Дивосвіт.
- Олексюк, О. М. (2006). *Музична педагогіка*. Вид. центр КНУКіМ.
- Падалка, Г. М. (2008). *Педагогіка мистецтва: теорія і методика викладання мистецьких дисциплін*. Освіта України.
- Ройченко, І. В. (2016). *Використання фольклору на уроках музичного мистецтва в початкових класах*. ММК.
- Русова, С. Ф. (1997). *Вибрані педагогічні твори* (Кн. 1). Либідь.
- Стельмахович, М. (1996). *Теорія і практика українського національного виховання*. Лілея-НВ.
- Сторожук, А. І. (2012). *Українська народна музична творчість: вивчаємо, запам'ятовуємо, зберігаємо*. Бар.
- Сухомлинський, В. (2016). *Я розповім вам казку... Філософія для дітей* (О. Сухомлинська, уклад.). Школа.

- Сюй, Х. (2022). *Теоретичні і методичні основи хорової роботи з учнями молодших класів у школах Китаю та України* [Магістерська робота, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича].
- Черкасов, В. (2016). *Теорія і методика музичної освіти*. Академія.
- Чжан, М. (2023, 28 квітня). Методика навчання сольного співу Валентини Антонюк на засадах лінгвокультурології. В А. Душний (Ред.), *Музичне мистецтво XXI століття* [Матеріали конференції] (с. 56–59). Посвіт.
- Чжан, Ц. (2023). Стилістичні риси національної китайської вокально-пісенної творчості. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*, 2, 219–224. <https://doi.org/10.32461/2226-3209.2.2023.286906>
- Lau, W.-T. (2007). Teaching Chinese folk songs with an authentic approach. *Music Educators Journal*, 94(2), 22–27. <https://doi.org/10.1177/002743210709400206>
- Zhou, W., Guo, K., Ying, Y., & Oubibi, M. (2024). Chinese local music teaching materials: A review from 1934 to 2022. *Social Sciences & Humanities Open*, 9, Article 100742. <https://doi.org/10.1016/j.ssaho.2023.100742>

References

- Cherkasov, V. (2016). *Teoriia i metodyka muzychnoi osvity* [Theory and methodology of music education]. Akademiia [in Ukrainian].
- Doroniuk, V. D., & Vovk, M. V. (2009). *Ukrainska muzychna etnopedahohika* [Ukrainian musical ethnopedagogy]. Plai [in Ukrainian].
- Hrytsa, S. Y. (1979). *Melos ukrainskoi narodnoi epiky* [Melos of Ukrainian folk epic]. Naukova dumka [in Ukrainian].
- Husar, D. (2012). *Vydynivskyi fenomen Vasyliia Kufliuksa* [The Vydyniv phenomenon of Vasylii Kufliuksa]. Misto NV [in Ukrainian].
- Ivanytskyi, A. (1990). *Ukrainska narodna muzychna tvorchist* [Ukrainian folk musical creativity]. Muzychna Ukraina [in Ukrainian].
- Kolessa, F. (1993). *Shkilnyi spivanyk: Z pedahohichnoi spadshchyny kompozytora* [School singer: From the pedagogical heritage of the composer] (2nd ed.). Muzychna Ukraina [in Ukrainian].
- Koval, T. (2020). Vychovannia molodshykh shkoliariv zasobamy ukrainskoi narodnoi pisni v umovakh Novoi ukrainskoi shkoly [Education of younger schoolchildren by means of the Ukrainian national song in the conditions of the new Ukrainian school]. *Current Issues of the Humanities*, 27(3), 107–111. <https://doi.org/10.24919/2308-4863.3/27.203675> [in Ukrainian].
- Lau, W.-T. (2007). Teaching Chinese folk songs with an authentic approach. *Music Educators Journal*, 94(2), 22–27. <https://doi.org/10.1177/002743210709400206> [in English].
- Liudkevych, S. (2000). *Pro muzykalne vykhovannia* [On musical education]. In Z. Shtunder (Comp.), *Doslidzhennia, statii, retsenzii, vystupy* [Research, articles, reviews, speeches] (Vol. 2, pp. 265–268). Dyvosvit [in Ukrainian].
- Oleksiuk, O. M. (2006). *Muzychna pedahohika* [Musical pedagogy]. KNUCA Publishing Centre [in Ukrainian].
- Padalka, H. M. (2008). *Pedahohika mystetstva: teoriia i metodyka vykladannia mystetskykh dystsyplin* [Art pedagogy: Theory and methods of teaching art disciplines]. Osvita Ukrainy [in Ukrainian].

- Roichenko, I. V. (2016). *Vykorystannia folkloru na urokakh muzychnoho mystetstva v pochatkovykh klasakh* [The use of folklore in music lessons in primary grades]. MMK [in Ukrainian].
- Rusova, S. F. (1997). *Vybrani pedahohichni tvory* [Selected pedagogical works] (Bk. 1). Lybid [in Ukrainian].
- Stelmakhovych, M. (1996). *Teoriia i praktyka ukrainskoho natsionalnoho vykhovannia* [Theory and practice of Ukrainian national education]. Lileia-NV [in Ukrainian].
- Storozhuk, A. I. (2012). *Ukrainska narodna muzychna tvorchiist: vyvchaimo, zapam'iatovuiemo, zberihaimo* [Ukrainian folk musical creativity: Studying, remembering, preserving]. Bar [in Ukrainian].
- Sukhomlynskyi, V. (2016). *Ya rozpovim vam kazku... Filosofiia dlia ditei* [I will tell you a fairy tale... Philosophy for children] (O. Sukhomlynska, Comp.). Shkola [in Ukrainian].
- Vashchenko, H. (1957). *Osnovy estetychnoho vykhovannia* [Fundamentals of aesthetic education]. Avanhart [in Ukrainian].
- Voropai, O. (1993). *Zvychai nashoho narodu: etnografichni narys* [Customs of our people: Ethnographic essay]. Oberih [in Ukrainian].
- Vovk, M., & Klepar, M. (2021). *Muzychnyi svit molodshoho shkoliara* [The musical world of the primary school pupil]. Foliant [in Ukrainian].
- Xu, H. (2022). *Teoretychni i metodychni osnovy khorovoi roboty z uchniamy molodshykh klasiv u shkolakh Kytaiu ta Ukrainy* [Theoretical and methodological foundations of choral work with primary school students in schools in China and Ukraine] [Master's thesis, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University] [in Ukrainian].
- Yefremova, L. (2009). *Chastotnyi katalog ukrainskoho pisennoho folkloru: Ch. 1. Opys* [Frequency catalog of Ukrainian song folklore: Pt. 1. Description]. Naukova dumka [in Ukrainian].
- Zhang, M. (2023, April 28). *Metodyka navchannia solnoho spivu Valentyny Antoniuk na zasadakh linhvokulturolohi* [Methodology of teaching solo singing by Valentyna Antoniuk based on the principles of linguoculturology]. In A. Dushnyi (Ed.), *Muzychne mystetstvo XXI stolittia* [Music art of the 21st century: History, theory, practice] [Conference proceedings] (pp. 56–59). Posvit [in Ukrainian].
- Zhang, Z. (2023). *Stylistychni rysy natsionalnoi kytaiskoi vokalno-pisennoi tvorchosti* [Stylistic features of national Chinese vocal and song creativity]. *National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts Herald*, 2, 219–224. <https://doi.org/10.32461/2226-3209.2.2023.286906> [in Ukrainian].
- Zhou, W., Guo, K., Ying, Y., & Oubibi, M. (2024). Chinese local music teaching materials: A review from 1934 to 2022. *Social Sciences & Humanities Open*, 9, Article 100742. <https://doi.org/10.1016/j.ssaho.2023.100742> [in English].
- Zolotukhina, S. T., Ionova, O. M., & Luparenko, S. Ye. (2019). *Muzychna osvita shkoliariv u zakladakh zahalnoi serednoi osvity KNR: tendentsii ta perspektyvy* [Music education of schoolchildren in general secondary education institutions in the People's Republic of China: Tendencies and prospects]. *Theory and Methods of Teaching and Education*, 47, 37–49. <http://doi.org/10.34142/23128046.2019.47.04> [in Ukrainian].

FOLKLORE SAMPLES IN ELEMENTARY VOCAL EDUCATION: PRACTICES OF UKRAINE AND CHINA

Miao Zhang

PhD Student, Department of Musical Ukrainian Studies and Folk Instrumental Art;

ORCID: 0009-0004-9346-8979; e-mail: 279117078@qq.com

Vasyl Stefanyk Carpathian National University, Ivano-Frankivsk, Ukraine

Abstract

The purpose of the research is to study specific features of using folklore samples in elementary vocal education based on a comparative analysis of Ukrainian and Chinese practices. **Research methodology.** To achieve the set goal and according to the objectives, this research applies methodological principles of scientific study, such as historical, culturological, textological and terminological. A comparative method is the priority as it bases on comparing sources, musical samples of the repertoire used in the primary vocal education. Empirical methods are also applied, including observation of musical-pedagogical practice and performance tendencies in Ukraine and China. **The scientific novelty** of this study lies in the generalisation of comparative aspects in the development of traditions and methodologies of elementary vocal education based on the folklore material within the modern cultural and artistic space of Ukraine and China, reflecting conceptual peculiarities of linguistic and cultural studies. **Conclusions.** The article identifies distinctive features of integrating folklore material into the educational processes of vocal education in Ukraine and China. Three main aspects are considered, such as tonal basis, repertoire and teaching methods. The Ukrainian vocal pedagogical tradition grounds on European and folk modes, whereas the Chinese tradition relies on various types of pentatonix. Both systems emphasise children's folklore, songs with limited pitch range and vivid imagery that combine vocal training with the cultivation of musical memory and ethnocultural awareness. Ukrainian practice is dominated by lullabies, calendar and game songs, while the Chinese one features lyrical and labour songs. In both countries, methodological approaches focus on the development of vocal-intonational, rhythmic, speech and emotional components of the musical growth. It is noted that the Ukrainian children's group singing tends toward polyphony (mainly two- and three-part, less often four-part textures), whereas in China, unison singing prevails, aimed at auditory imitation and preservation of traditional genre style.

Keywords: musical art of Ukraine; musical art of China; folklore repertoire; music pedagogy; initial vocal teaching methods; folklore samples; traditional folklore genres; children's folklore; linguistic and cultural studies; comparative methodology

Надійшла: 10.08.2025; Прийнято: 15.10.2025;
Статтю вперше опубліковано онлайн: 15.12.2025

This is an open access journal and all published articles are licensed under a Creative Commons «Attribution» 4.0.